

Крыніца: adu.by Нацыянальны інстытут развіцця адукацыі

Дэма-версія практычнага задання для экзамена па гісторыі Беларусі, для навучэнцаў 9-х класаў (2022/2023 навучальны год). Білет 12. Варыянт 3

Білет № 12. Практычнае заданне. Уз'яднанне Заходняй Беларусі з БССР. Сацыяльна-эканамічныя і палітычныя пераўтварэнні ў заходніх абласцях БССР.

Заданні склаў: Савяня Андрэй Васільевіч, намеснік дырэктара па вучэбнай рабоце, настаўнік гісторыі і грамадазнаўства ДУА «Краснабярэжская сярэдняя школа Жлобінскага раёна»

Выкарыстоўваючы прадстаўленыя матэрыялы, адкажыце на пытанні:

Пытанні і заданні 1. Чаму ўрадам Савецкага Саюза было прынята рашэнне аб пераходзе мяжы з Польшчай? Калі гэта адбылося?

2. Якія тэрыторыі былі вызваленыя? Пакажыце на картасхеме.

3. Як у дакуменце вызначана мэта дзеянняў Чырвонай Арміі?

4. Якія пытанні разглядаліся на Народным Сходзе Заходняй Беларусі 28–30 кастрычніка 1939 г. у Беластоку і знайшлі адлюстраванне ў Дэкларацыі аб уваходжанні Заходняй Беларусі ў склад БССР?

Крыніца I.

Нота ўрада СССР, уручаная польскаму паслу ў Маскве раніцай 17 верасня 1939 г. (Узнаўляецца па: «Праўда», 18 верасня 1939 г.)

Надзвычайнаму і паўнамоцнаму паслу Польшчы г. Гжыбоўскаму.
Польскае пасольства, Масква

Спадар пасол,

Польска-германская вайна выявіла ўнутраную неплацежаздольнасць Польскай дзяржавы. Цягам дзесяці дзён ваенных аперацый Польшча страціла ўсе свае прамысловыя раёны і культурныя цэнтры. Варшава як сталіца Польшчы не існуе больш. Польскі ўрад распаўся і не праяўляе прыкмет жыцця. Гэта значыць, што Польская дзяржава і яе ўрад фактычна перасталі існаваць. Тым самым спынілі сваё дзеянне дамовы, заключаныя паміж СССР і Польшчай. Дадзеная самой сабе і пакінутая без кіраўніцтва, Польшча ператварылася ў зручнае поле для ўсякіх выпадковасцяў і нечаканасцяў, якія могуць стварыць пагрозу для СССР. Таму, будучы дагэтуль нейтральным, савецкі ўрад не можа больш нейтральна ставіцца да гэтых фактаў.

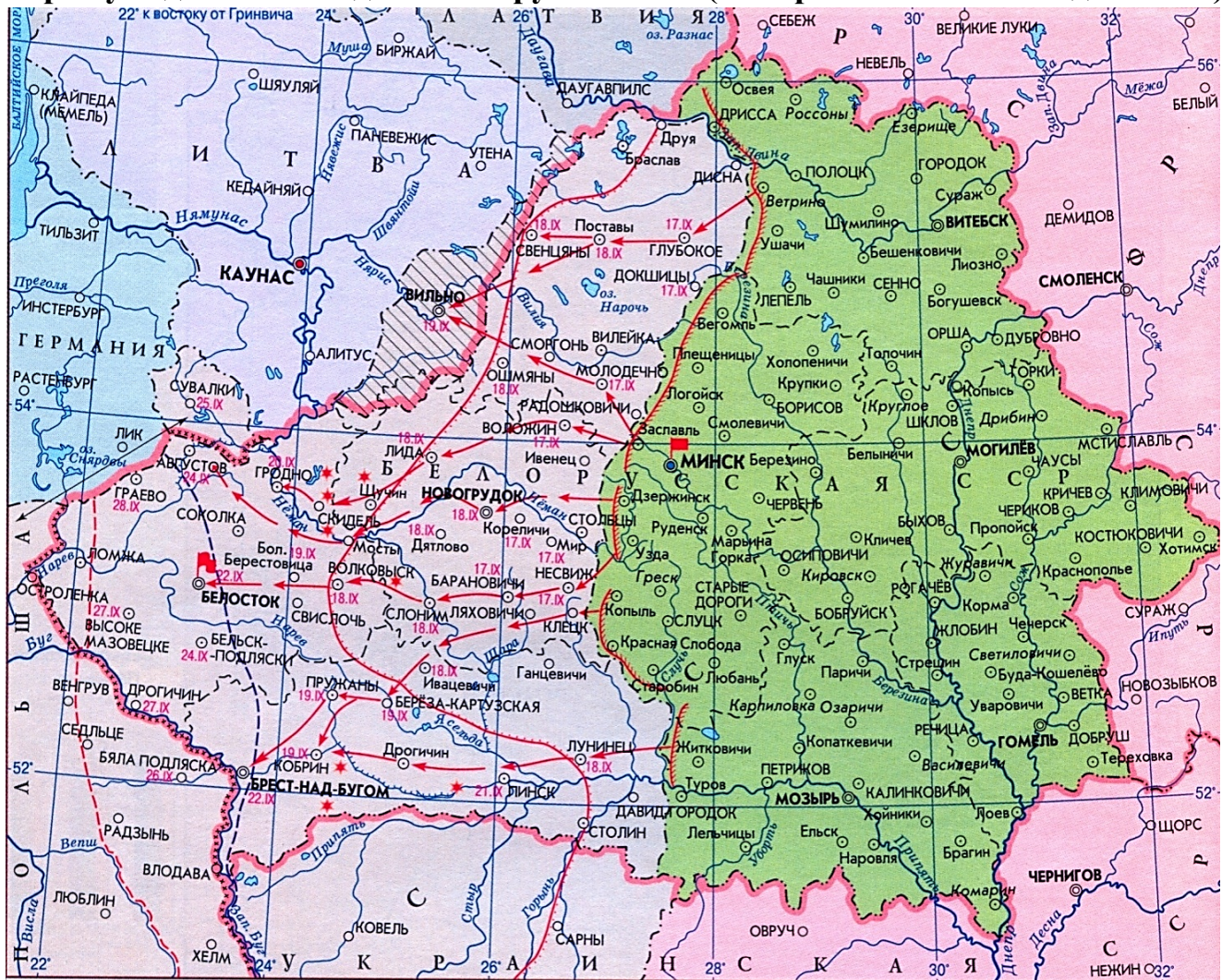
Савецкі ўрад не можа таксама абыхава ставіцца да таго, каб адзінакроўныя ўкраінцы і беларусы, якія пражываюць на тэрыторыі Польшчы, кінутыя на волю лёсу, засталіся безабароннымі. З прычыны такой абстаноўкі савецкі ўрад аддаў распараджэнне Галоўнаму камандаванню Чырвонай Арміі даць загад войскам перайсці мяжу і ўзяць пад сваю абарону жыццё і маёмасць насельніцтва Заходняй Украіны і Заходняй Беларусі.

Адначасова савецкі ўрад мае намер прыняць усе меры да таго, каб вызваліць польскі народ са злашчаснай вайны, куды ён быў увяргнуты яго неразумнымі кіраўнікамі, і даць яму магчымасць зажыць мірным жыццём.

Прыміце, спадар пасол, запэўніванні ў дасканалым да Вас павазе.

Крыніца II.

Карта ўз'яднання Заходняй Беларусі з БССР (17 верасня - 14 лістапада 1939 г.)

- Граніцы**
- государственные на 1 сентября 1939 г.
 - СССР на 14 ноября 1939 г.
 - БССР и союзных республик СССР на 14 ноября 1939 г.
 - областей БССР, воеводств Польши на 17 сентября 1939 г.
- Населенные пункты**
- Столица БССР
 - Центры областей БССР, СССР, воеводств Польши на 17 сентября 1939 г.
 - Центры районов БССР, уездов Польши на 17 сентября 1939 г.
 - Прочие населенные пункты
- Города**
- Городские и рабочие поселки (БССР), местечки (Польша)
 - Сельские населенные пункты
- Минские, Гомельские, Шкловские, Копельские, Круглые**
- Народное собрание Западной Беларуси (28-30 октября 1939 г.)
 - III внеочередная сессия Верховного Совета БССР (12-14 ноября 1939 г.)

- Линия продвижения германских войск к исходу 16 сентября 1939 г.
- Положение войск Красной Армии к исходу 16 сентября 1939 г.
- Линии продвижения войск Красной Армии к исходу 18 сентября 1939 г.
- к исходу 28 сентября 1939 г.
- Направления движения войск Красной Армии в Западной Беларуси с 17 по 22 сентября 1939 г.
- 17.XX Даты занятия населенных пунктов войсками Красной Армии
- ★ Боевая деятельность западнобелорусских партизанских отрядов и групп, выступления рабочих и крестьян против польских властей, полиции
- Линия разграничения так называемых двухсторонних государственных интересов Германии и СССР, определенная согласно условиям советско-германского договора от 28 сентября 1939 г.
- /// Территория, переданная Литве по договору между СССР и Литвой от 10 октября 1939 г.

Масштаб 1:4 000 000

Крыніца: adu.by Нацыянальны інстытут развіцця адукацыі

Крыніца III.

Дэкларацыя Беларускага Народнага Сходу па пытанню аб уваходжанні Заходняй Беларусі ў склад Беларускай Савецкай Сацыялістычнай Рэспублікі, 29 кастрычніка 1939 г.

Адказ:1.23 жніўня 1939 г. падпісаны Дагавор аб ненападзе паміж Германіяй і Савецкім Саюзам (пакт Молатава – Рыбентропа). Адметнай рысай дагавора з'яўляўся сакрэтны дадатковы пратакол аб размежаванні паміж бакамі сфер інтарэсаў ва Усходняй Еўропе, які прыкладаецца да яго, на выпадак «тэрытарыяльна-палітычнага пераўладкавання».

Пратакол прадугледжваў уключэнне Латвіі, Эстоніі, Фінляндыі, усходніх «абласцей, якія ўваходзяць у склад Польскай дзяржавы», і Бесарабіі ў сферу інтарэсаў СССР. Літва і заходняя частка Польшчы былі аднесены ў сферу інтарэсаў Германіі.

1 верасня 1939 г.Германія пачалаўварванне ў Польшчу.

Германскае войска дзякуючы значнай ваеннай перавазе да 16 верасня 1939 г. акупавала большую частку тэрыторыі Польшчы і выйшла на «лінію Керзона». Польскі ўрад 17 верасня пакінуў краіну і эмігрыраваў у Румынію.

17 верасня 1939г. камандаванне Чырвонай арміі атрымала загад перайсці дзяржаўную мяжу і пачаць вызваленчы паход у Заходнюю Беларусь і Заходнюю Украіну, калі

Крыніца: adu.by Нацыянальны інстытут развіцця адукацыі

польская дзяржава была ўжо фактычна знішчана і навісла пагроза фашысцкай акупацыі этнічных беларускіх і ўкраінскіх земляў. Працягваўся да 5 кастрычніка 1939 г. 2.28 верасня 1939 г. СССР падпісаў з Германіяй Дамову аб сяброўстве і мяжы, паводле якой паміж краінамі ўсталёўвалася дэмаркацыйная лінія па рэках Нараў, Заходні Буг і Сан і замацоўваліся змены ў ранейшых дамоўленасцях аб падзеле сфер уплыву. У выніку аперацыі пад кантроль СССР перайшла тэрыторыя плошчай 196 тыс. км² (50,4% тэрыторыі Польшчы) з насельніцтвам каля 13 млн. чалавек.

У выніку ўз'яднання Заходняй Беларусі з БССР тэрыторыя БССР павялічылася амаль у 2 разы (са 125,5 тыс. кв.км да 225,7 тыс.кв.км). Колькасць насельніцтва ўзрасла прыкладна ў два разы і ў канцы 1940 г. склала больш за 10 млн чалавек.

Лінія мяжы паміж савецкімі і германскімі войскамі ў асноўным супадала з "лініяй Керзона", рэкамендаванай у 1918 г. Антантай у якасці ўсходняй мяжы Польшчы.

3. Вываленчы характар: узяць пад сваю абарону жыццё і маёмасць насельніцтва Заходняй Украіны і Заходняй Беларусі.

4. Пасля прыходу савецкіх войскаў у заходніх абласцях разгарнулася падрыхтоўка да выбараў у Народны сход Заходняй Беларусі. Выбары прайшлі 22 кастрычніка 1939 г., а 28 кастрычніка 1939 г. у Беластоку пачаў работу Народны сход Заходняй Беларусі.

Парадак дня – пытанні:

- 1) Аб уваходжанні Заходняй Беларусі ў склад БССР;
- 2) Аб дзяржаўным ладзе;
- 3) Аб канфіскацыі памешчыцкіх зямель;
- 4) Аб нацыяналізацыі банкаў і буйной прамысловасці.

У Дэкларацыі фактычна прызнавалася ўлада Саветаў на тэрыторыі Заходняй Беларусі. Даслоўна было заяўлена, што "з гэтага часу ўся ўлада на тэрыторыі Заходняй Беларусі належыць працоўным гарады і вёскі ў асобе Саветаў дэпутатаў працоўных". Народны сход выбраў Паўнамоцную камісію з 66 дэлегатаў для перадачы сваіх рашэнняў Вярхоўнаму Савету СССР і Вярхоўнаму Савету БССР аб прыманні Заходняй Беларусі ў склад Савецкага Саюза і Беларускай ССР.

2 лістапада 1939 г. пазачарговая 5-я сесія Вярхоўнага Савета СССР першага склікання прыняла рашэнне задаволіць гэтую просьбу і ўключыць заходнія вобласці Беларусі ў склад СССР з уз'яднаннем іх з Беларускай ССР.